

Dokazování - Chorvatsko

OBSAH

- 1 Důkazní břemeno
 - 1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?
 - 1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?
 - 1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?
- 2 Provádění důkazů
 - 2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?
 - 2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?
 - 2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?
 - 2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?
 - 2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?
 - 2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?
 - 2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?
 - 2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?
 - 2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?
 - 2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědectví?
 - 2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědectví?
 - 2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?
- 3 Hodnocení důkazů
 - 3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?
 - 3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

1 Důkazní břemeno

1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?

Pravidla týkající se dokazování a předkládání, výběru, shromažďování, zkoumání a posuzování důkazů v občanskoprávním řízení stanoví články 219 až 276 zákona o občanském právu procesním (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky) č. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 a 89/14).

Obecným pravidlem je, že každý účastník řízení musí uvést skutečnosti a předložit důkazy, na nichž je jeho nárok založen nebo kterými zpochybňuje prohlášení a důkazy protistrany, což znamená, že v chorvatském (občanském) procesním právu má při shromažďování skutečností a předkládání důkazů přednost zásada práva být vyslechnut.

Proto musí každý účastník řízení prokázat pravdivost prohlášení o existenci skutečností, které jsou pro něj příznivé, na kterých jsou založeny jeho nároky (a námítky), nestanoví-li zákon jinak.

Soud je zpravidla oprávněn prokázat pouze ty skutečnosti, které účastníci řízení uvedli, a provést pouze ty důkazy, které účastníci řízení navrhli. Výjimečně je soud oprávněn (a povinen) prokázat skutečnosti, které účastníci řízení neuvedli, a provést ty důkazy, které účastníci řízení nenavrhli, avšak pouze v případě, že má podezření, že strany mají v úmyslu uplatnit nároky, které uplatnit nesmějí.

Pokud soud na základě předložených důkazů (článek 8 zákona o občanském právu procesním) nemůže prokázat určitou skutečnost s jistotou, rozhodne o existenci takové skutečnosti za pomoci pravidel týkajících se důkazního břemene.

1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?

Důkazy zahrnují všechny skutečnosti důležité pro vydání rozhodnutí.

Není nutné prokázat skutečnosti, které účastník řízení uznal před soudem v průběhu řízení, soud však může nařídit i předložení důkazu o těchto skutečnostech, pokud se domnívá, že se účastník řízení jejich uznáním snaží uplatnit nárok, který uplatnit nesmí (článek 3 zákona o občanském právu procesním).

Kromě toho jsou z dokazování vyňaty právní normy, neboť se na ně vztahuje pravidlo, podle něhož se má za to, že soud zná právo (*iura novit curia*).

Není nutné dokazovat skutečnosti, které jsou obecně známy. Je však přípustné prokázat, že určitá skutečnost obecně známa není.

Skutečnosti, jejichž existenci předpokládá zákon, není nutné prokazovat, lze však prokázat, že takové skutečnosti neexistují, nestanoví-li zákon jinak. V souladu s tím pravidla týkající se vyvrátitelných domněnek (*praesumptiones iuris*) usnadňují dokazování, protože účastník řízení, který se dovolává skutečnosti, jež je z právního hlediska významná, není povinen prokázat existenci takové skutečnosti přímo; postačí se dovolat obecného právního pravidla obsaženého ve vyvrátitelné domněnce a účastník řízení, který tvrdí, že obecné pravidlo obsažené ve vyvrátitelné domněnce nelze v konkrétní věci použít, musí toto tvrzení prokázat.

Existují však případy, kdy zákon neumožňuje prokázat neexistenci skutečností předpokládaných zákonem (*praesumptiones iuris et de iure*), je-li soud povinen dospět k závěru, že dotyčná právně významná skutečnost existuje.

1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?

Úkolem soudu je přesvědčit se o existenci nebo neexistenci skutečností, o které se opírá uplatnění práva. Zákon o občanském právu procesním neobsahuje výslovná ustanovení o pravděpodobnosti, avšak stupeň pravděpodobnosti by se měl zvyšovat úměrně významu opatření, které má být přijato, s přihlédnutím k fázi řízení, v níž se jedná a rozhoduje o konkrétní procesní otázce, a k procesním důsledkům, které budou následovat, pokud bude zjištěna existence nebo neexistence určitých skutečností.

Podle obecného pravidla o volném hodnocení důkazů se soud podle vlastního přesvědčení rozhodne, které skutečnosti považuje za prokázané, a to na základě svědomitého a pečlivého posouzení všech důkazů předložených jednotlivě a důkazů jako celku a s přihlédnutím k výsledkům celého řízení.

2 Provádění důkazů

2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?

Jak již bylo řečeno, chorvatské (občanskoprávní) řízení je převážně kontradiktorním řízením (*inter partes*), což znamená, že účastníci řízení mohou shromažďovat skutečnosti a provádět dokazování z vlastního podnětu a soud je oprávněn prokázat skutečnosti, které účastníci řízení neuvedou, a provádět dokazování pouze, pokud má podezření, že strany mají v úmyslu uplatnit nároky, které uplatnit nesmějí (čl. 3 odst. 2 zákona o občanském právu procesním).

2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?

Soud rozhodne, které navržené důkazy mají být provedeny za účelem určení rozhodujících skutečností.

Pokud soud přijme nabídku důkazu od účastníka řízení, začne zpravidla provádět příslušné dokazování.

Ve sporech, které projednává senát (*vijeće*), se důkazy provádějí na hlavním jednání před senátem, senát však může z důležitých důvodů rozhodnout, že určitý důkaz je třeba provést před předsedou senátu nebo soudcem dožádaného soudu (dožádaným soudcem). V takovém případě se na hlavním jednání přečte zápis o provedeném dokazování.

Samosoudce nebo předseda senátu vede hlavní jednání, dotazuje se účastníků řízení a provádí důkazy, soud však není vázán rozhodnutím o vedení jednání, což mimo jiné znamená, že není vázán rozhodnutím o přijetí nebo zamítnutí návrhů důkazů předložených účastníky řízení.

2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?

Podle ustanovení zákona o občanském právu procesním soud zamítne navržené důkazy, které neshledá být významné, a v rozhodnutí uvede důvod zamítnutí.

Zákon o občanském právu procesním neobsahuje zvláštní ustanovení o možnosti zamítnout nepřipustné důkazy nebo důkazy, které nelze provést s přiměřenými náklady. Ve sporech před městským soudem (*općinski sud*) v hodnotě nepřesahující 10 000 chorvatských kun a ve sporech před obchodním soudem (*trgovački sud*) v hodnotě nepřesahující 50 000 chorvatských kun může soud, pokud se domnívá, že provedení důkazů významných pro řešení sporu by vedlo k nepřiměřeným obtížím a nákladům, rozhodnout o existenci takových skutečností na základě volného posouzení s přihlédnutím k dokumentům, které účastníci řízení předložili, a k jejich výpovědím, pokud soud provedl důkazy vyslechnutím účastníků řízení.

Ustanovení zákona o občanském právu procesním také stanoví lhůtu, v níž musí účastníci řízení uvést všechny skutečnosti a předložit návrhy důkazů. V běžném občanskoprávním řízení musí každý účastník řízení v návrhu a v odpovědi na návrh nejpozději na přípravném jednání uvést všechny skutečnosti, o které se opírá jeho nárok, předložit důkazy nezbytné k prokázání skutečností, které uvedl, a uvést své stanovisko k prohlášením o skutečnostech a k důkazům, které nabídla protistrana. Během hlavního slyšení mohou účastníci řízení předložit nové skutečnosti a důkazy pouze tehdy, pokud nikoli svou vinou nebyli schopni je poskytnout nebo předložit dříve, než bylo uzavřeno předchozí řízení.

Soud nepřihlíží k novým skutečnostem a důkazům, které strany vlastní vinou poskytly nebo předložili až během hlavního líčení.

Další informace o důkazech a o provádění důkazů v řízení o drobných nárocích viz informační list nazvaný „[Drobné nároky – Chorvatsko](#)“.

2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?

Zákon o občanském právu procesním stanoví následující důkazy: soudní ohledání, listinné důkazy, svědci, znalci a vyslechnutí účastníků řízení.

2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?

Svědék je každá fyzická osoba, která je schopna poskytnout informace o skutečnostech, které jsou prokazovány. Výslech svědků probíhá jednotlivě a bez přítomnosti dalších svědků, kteří mají být vyslechnuti později, a svědci jsou povinni poskytnout své odpovědi ústně.

Svědék je nejprve poučen, že je povinen mluvit pravdu a nesmí nic opomenout. Následně jsou svědci poučeni o důsledcích podání křivého svědectví. Kromě toho je svědek vždy dotázán, jak se dozvěděl o skutečnostech, o nichž svědčí.

Znalec musí mít stejné vlastnosti jako svědek, to znamená, že musí být schopen pozorovat, pamatovat si a popisovat skutečnosti, a kromě toho musí mít také odborné znalosti.

Ti znalci, které soud předvolá, musí předvolání vyhovět a musí předložit svá zjištění a posudek.

Úloha znalců jakožto svědků proto zahrnuje formulaci zjištění a stanoviska. Soud rozhodne, zda znalec předloží svá zjištění a stanovisko jen ústně na jednání, nebo zda je také předloží písemně před jednáním. Soud stanoví lhůtu pro předložení písemných zjištění a stanoviska, která nesmí překročit 60 dnů.

Znalec musí svůj posudek vždy vysvětlit.

Soud doručí účastníkům řízení písemná zjištění a posudek nejpozději 15 dní před jednáním, na kterém mají být vyslechnuti.

Zákon o občanském právu procesním nerozlišuje mezi řízením pro výslech svědků a výslech znalců, a proto neuvádí žádná zvláštní procesní ustanovení.

Pokud jde o písemné důkazy, musí sami účastníci řízení předložit listinu, které se dovolávají jako důkazu svého prohlášení.

Má se za to, že listina, kterou v předepsané podobě vystavil státní orgán v rámci své pravomoci, a listina, kterou v uvedené podobě vystavila právnická nebo fyzická osoba v rámci výkonu svých veřejných pravomocí, který jí byly svěřeny zákonem, nebo nařízení vydané ze zákona (veřejná listina) prokazuje pravdivost toho, co osvědčuje nebo upravuje.

Jiné dokumenty mají stejnou důkazní hodnotu, pokud je podle zvláštních předpisů jejich důkazní hodnota rovnocenná důkazní hodnotě veřejných listin.

Je přípustné prokázat, že skutečnosti uvedené ve veřejných listinách jsou nepravdivé nebo že listina je vypracována chybně.

Má-li soud pochybnosti o pravosti listiny, může požádat orgán, od něhož má listina pocházet, aby se k ní vyjádřil.

Není-li v mezinárodní dohodě uvedeno jinak, zahraniční veřejné listiny, které jsou řádně ověřeny, mají s výhradou podmínky vzájemnosti stejnou důkazní hodnotu jako vnitrostátní veřejné listiny.

Zákon o občanském právu procesním rovněž stanoví pravidla týkající se povinnosti předkládat listiny v závislosti na tom, zda má daný dokument v držení předvolaný účastník řízení, protistrana, orgán veřejné moci nebo organizace pověřená výkonem veřejné moci nebo třetí osoba (fyzická nebo právnická osoba).

2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?

Podle obecného pravidla o volném hodnocení důkazů uplatňovaného v chorvatském (občanském) právu procesním se soud podle vlastního přesvědčení rozhodne, které skutečnosti považuje za prokázané, a to na základě svědomitého a pečlivého posouzení všech důkazů předložených jednotlivě a důkazů jako celku a s přihlédnutím k výsledkům celého řízení.

Neexistuje proto žádné pravidlo, podle něhož by některé důkazy měly větší váhu nebo význam než jiné, ačkoli v praxi jsou listinné důkazy považovány za spolehlivější (ale ne důležitější) než jiné důkazy (svědci, slyšení).

2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?

Ne, zákon o občanském právu procesním nestanoví, že by se určité důkazní prostředky považovaly k prokázání určitých skutečností za povinné. V souladu se zásadou *inter partes* jsou účastníci řízení oprávněni předkládat důkazy a soud posuzuje, které předložené důkazy provede za účelem zjištění významných skutečností.

2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?

Každá osoba předvolaná jako svědek je povinna vyhovět předvolání, a nestanoví-li zákon o občanském právu procesním jinak, musí svědčit. Proto je podání svědecké výpovědi, které znamená povinnost dostavit se k soudu, svědčit a uvést pravdu, obecnou povinností každé osoby. Svědci, kteří kvůli stáří, nemoci nebo závažnému tělesnému postižení nejsou schopni vyhovět předvolání, jsou vyslechnuti u sebe doma.

2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?

Osoba, která by podáním svědecké výpovědi porušila povinnost mlčenlivosti ve vztahu k úřednímu nebo vojenskému tajemství, nesmí být vyslechnuta jako svědek, dokud ji příslušný orgán této povinnosti nezproští.

Svědek může odmítnout podání svědecké výpovědi:

- o něčem, co mu účastník řízení svěřil jako svému oprávněnému zástupci,
- o něčem, co účastník řízení nebo jiná osoba sdělili svědkovi v rámci církevní zpovědi,
- o skutečnostech, které se svědek dozvěděl jako advokát, lékař nebo při výkonu

jakéhokoli jiného povolání nebo jiné činnosti, pokud existuje povinnost zachovávat mlčenlivost o

informacích získaných při výkonu tohoto povolání nebo činnosti.

Samosoudce nebo předseda senátu poučí tyto osoby o možnosti odmítnout svědeckou výpověď.

Svědek může odmítnout odpovědět na jednotlivé otázky kvůli přesvědčivým důvodům, zvláště pokud by odpovědi na takovou otázku vystavil sebe nebo svého pokrevního příbuzného v přímé linii kteréhokoli stupně nebo příbuzného ve vedlejší linii do třetího stupně včetně svého manžela / své manželky nebo příbuzného sňatkem do druhého stupně (a to i pokud manželství skončilo) a svého opatrovníka nebo svěřence, adoptivního rodiče nebo dítě závažné hanbě, značné hmotné škodě nebo trestnímu stíhání.

Samosoudce nebo předseda senátu poučí tyto osoby o možnosti odmítnout odpovědět na položené otázky.

2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědecký?

Ano, je to možné. Pokud se řádně předvolaný svědek bez vysvětlení nedostaví nebo pokud takový svědek bez povolení nebo řádného důvodu opustí místo, kde má být vyslechnut, může soud nařídit, aby byl svědek na své náklady předveden, a může také uložit peněžitou pokutu v rozmezí od 500 do 10 000 chorvatských kun.

Pokud se svědek dostaví a odmítne poskytnout výpověď nebo odpovědět na určité otázky poté, co byl poučen o důsledcích, které z toho vyplývají, a pokud soud považuje jeho důvody pro odmítnutí výpovědi za neodůvodněné, může soud uložit peněžitou pokutu v rozmezí od 500 do 10 000 chorvatských kun; pokud svědek stále odmítá vypovídat, může jej soud zadržet. Svědek bude zadržen, dokud nebude souhlasit s podáním výpovědi nebo dokud se jeho svědectví nestane zbytečné, ne však po dobu delší než jeden měsíc.

Pokud svědek následně uvede vysvětlení své nepřítomnosti, soud zruší své rozhodnutí o pokutě a může svědka plně nebo zčásti zprostit povinnosti uhradit náklady. Soud může své rozhodnutí o pokutě zrušit také v případě, že svědek následně souhlasí s poskytnutím výpovědi.

2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědectví?

Informace o osvobození od obecné povinnosti svědčit v souvislosti s úředním vojenským tajemstvím, tj. o právu osob vykonávajících zvláštní činnosti odmítnout poskytnout výpověď a právu odmítnout odpovědět na určité otázky viz bod 9.

Obecně platí, že jako svědci mohou být vyslechnuty pouze osoby, které mohou poskytnout informace o prokazovaných skutečnostech, a soud o schopnosti určité osoby rozhodne v každém jednotlivém případě.

Osoba nemůže být svědkem, je-li přímo zapojena do řízení jako účastník řízení nebo jako právní zástupce účastníka řízení, přičemž oprávněný zástupce účastníka řízení může být jako svědek vyslechnut.

2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?

Každý svědek musí být vyslýchán individuálně, nikoli za přítomnosti svědků, kteří mají být vyslechnuti následně. Svědek je povinen odpovídat ústně.

Svědek je nejprve poučen, že je povinen mluvit pravdu a nesmí nic opomenout. Následně jsou svědci poučeni o důsledcích podání křivého svědectví.

Svědek pak bude požádán, aby uvedl své jméno, příjmení, osobní identifikační číslo, jméno otce, své zaměstnání, adresu, místo narození, věk a vztah k účastníkovi řízení.

Po těchto obecných otázkách je svědek vyzván, aby uvedl vše, co ví o skutečnostech, o nichž má svědčit, a následně mu mohou být položeny otázky za účelem potvrzení, doplnění nebo vysvětlení. Není dovoleno klást otázky, které již obsahují odpověď na otázku.

Svědek je vždy dotázán, jak se dozvěděl skutečnosti, o kterých svědčí.

Svědci, jejichž svědectví jsou v rozporu s důležitými skutečnostmi, mohou být osobně konfrontováni. Budou individuálně dotázáni na každou okolnost, u níž existuje rozpor, a jejich odpovědi budou zaznamenány v zápisu.

Chorvatská republika nemá zvláštní ustanovení, která by upravovala provádění důkazů prostřednictvím videokonference.

Základem této metody slyšení jsou však ustanovení článků 126a až 126c zákona o občanském právu procesním, tj. lze pořizovat zvukový záznam soudních jednání. Rozhodnutí o pořizení záznamu přijímá soud z vlastního podnětu nebo na žádost účastníka řízení. Způsob uchování a přenosu zvukového záznamu, technické podmínky a způsob pořizení záznamu upravuje jednací řád soudu.

3 Hodnocení důkazů

3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?

Zákon o občanském právu procesním neobsahuje zvláštní ustanovení o důkazech získaných nezákonným způsobem. Právní základ je však obsažen v článku 29 ústavy Chorvatské republiky (*Ustav Republike Hrvatske*) (Úřední věstník Chorvatské republiky č. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), který stanoví, že důkazy získané nezákonným způsobem nelze použít v soudním řízení.

Zákon o občanském právu procesním pouze uvádí, že soud nesmí přihlídnout k návrhům účastníků řízení, které jsou v rozporu se závaznými předpisy a dobrými mravy.

3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

Účastníci řízení nemohou být vyslechnuti jako svědci; ustanovení zákona o občanském právu procesním však stanoví výslech účastníků řízení jako jeden důkazů v případě, že chybí jiné důkazy, nebo pokud bez ohledu na ostatní předložené důkazy soud pokládá výslech účastníků za nezbytný k prokázání důležitých skutečností.

Ustanovení zákona o občanském právu procesním o provádění důkazů se použijí na výslech účastníků řízení, není-li stanoveno jinak.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 19/12/2018